

Трансфер на знания и действия за осведомяване

Дейности:

- Професионално обучение и придобиване на умения (курсове за обучение, семинари, индивидуално обучение)
- Демонстрационни дейности
- Дейности по осведомяване

Изключени дейности: - Курсове по инструктиране или обучение, които са част от стандартни програми или системи за обучение за средни или висши училища

Бенефициенти:

- Лица, ангажирани в селското стопанство, хранително-вкусовата и горската промишленост
- Селскостопански производители
- МСП, осъществяващи дейност в селските райони

Бенефициери: - Доставчикът на обучението или дна други форма на трансфер на знания и действия за осведомяване

Допустими разходи:

- Разходи за организиране и провеждане на трансфер на знания или действия за осведомяване
- Разходи за инвестиции (когато се извършват демонстрации)
- Разходи за път, настаняване, дневни командировъчни разходи на участниците
- Разходи за заместници на селскостопанските производители

Консултантски услуги, услуги по управление и услуги по заместване в стопанствата

Дейности:

- Облагодетелстване от използване на консултантски услуги за подобряване на икономическите и екологичните показатели, както и климатичната съобразност и устойчивост на изменението на климата на стопанства, предприятия и/или инвестиции
- Насърчаване на въвеждането на управление на стопанствата
- Услуги по заместване в стопанства
- Селскостопански консултации
- Консултантски услуги за горското стопанство (система за съвети в селското стопанство)

Бенефициенти:

- Селскостопански производители
- Горски производители
- МСП в селските райони

Бенефициери: - Доставчик на консултации или обучение

Помощите за консултации се ограничават до максималните суми, определени в Приложение 1 – Консултантски услуги, услуги по управление и услуги по заместване в стопанство 1 500 € (на консултация), 200 000 (на 3 години за обучение и консултации)

Схеми за качество на селскостопански продукти и храни

Дейности:

Присъединяването на нови селскостопански производители към схеми за качество за селскостопански продукти, памук или храни, установени от законодателството на целия ЕС или на държавите-членки

Бенефициенти – нови селскостопански производители

Помощите се отпускат като годишно поощрение, като размера се определя съгласно размера на фиксираните разходи, възникнали от участието в подпомагани схеми за максимален период от 5 години. Помощите се ограничават до максималния размер от – **3 000 евро за стопанство на година**.

Инвестиции във физически активи

Дейности: подпомагане на инвестиции в материални и нематериални активи, които:

- Подобряват общата производителност на земеделското стопанство
- Са свързани с преработката, предлагането на пазара и/или развитието на селскостопански продукти
- Се отнасят до инфраструктура, свързана с развитието и адаптирането на селското стопанство, включително достъп до земеделска и горска земя, обединяване и

подобряване на земи, енергоснабдяване и управление на водите

- Представляват инвестиции в непроизводствени дейности, свързани с постигане на агро-екологичните ангажименти и ангажиментите за опазване на околната среда в горите

Бенефициенти - Земеделски стопанства

Подпомагането по тази мярка е ограничено до:

- 50% - от сумата на допустимата инвестиция в по-слабо развити райони
- 75% - от сумата на допустимата инвестиция в най-отдалечените райони
- 65% - от сумата за допустимата инвестиция в малките острови в Егейско море
- 40% - от сумата за допустимата инвестиция в други райони

Ставките могат да се увеличат с 20% (като комбинацията не надхвърля 90%) в случаите:

- Установяване на малки селскостопански производители
- Колективни инвестиции и интегрирани проекти
- Инвестиции в райони със значителни природни ограничения
- Области с приоритетни ограничения, както в член 33
- Дейности подпомагане в рамките на ЕПИ

Възстановяване на селскостопанския производствен потенциал, разрушен от природни бедствия и катастрофални събития, и въвеждане на подходящи превантивни мерки

Дейности:

- Инвестиции в превантивни мерки, насочени към ограничаване на последствията от вероятни природни бедствия и катастрофални събития
- Инвестиции за възстановяване на потенциала на земеделските земи и на селскостопанския производствен потенциал, разрушен от природни бедствия

Бенефициенти:

- Селскостопански производители или групи селскостопански производители
- Субекти от публичния сектор, когато се установи връзка между инвестициите, направени от такива субекти и селскостопанския производствен потенциал

Подкрепа се предоставя, когато компетентните публични органи на държавата-членка признават настъпването на природно бедствие и размерът на разрушенията е не по-малък от 30% от съответния селскостопански потенциал.

Не се предоставя подпомагане за загуби на доход, дължащи се на природното бедствие

Максималният размер на предоставяната помощ е 80% от сумата за допустими разходи за инвестиции за превантивни мерки,

осъществени от отделни селскостопански производители.

Развитие на селскостопански предприятия

Дейности:

- Предоставяне на стартова помощ за – млади селскостопански производители, неселскостопански дейности в селските райони, развитие на малки стопанства
- Инвестиции в неселскостопански дейности
- Годишно подпомагане на селскостопански производители, участващи в схемата за дребни селскостопански производители

Бенефициенти

- млади селскостопански производители
- селскостопански производители или членове на земеделското стопанство, които стартират неселскостопански дейности
- микро- и малки предприятия в селските райони, извършващи неселскостопански дейности

Подпомагането е ограничено от държавите-членки, които определят горен и долен праг за разрешаване на достъп за подпомагане. Подпомагането се предоставя само при предоставяне на бизнес план, чието изпълнение трябва да започне в срок от 6 месеца от датата на решението за отпускане на помощ. Подпомагането е под формата на плащане с фиксиран размер, което може да се изплати на най-малко **2 вноски** през максимален период от **5 години**. Плащането по последната вноска се извършва само при коректно изпълнение на бизнес плана.

Подпомагане:

70 000 € - за млад селскостопански производител

70 000€ - предприятия, съгласно член 33

15 000€ - за малко стопанство

Основни услуги и обновяване на селата в селските райони

Дейности:

- изготвяне и актуализация на планове за развитие на общините в селските райони и на техните основи планове за защита и управление
- инвестиции в създаването, подобряването и разширяването на всички видове дребна по мащаби инфраструктура, включително инвестиции в енергия от ВЕИ
- широколентова инфраструктура – създаване, подобрене и разширяване на пасивна широколентова инфраструктура и мерки за достъп до решения чрез широколентова инфраструктура и електронно правителство.
- инвестиции в създаването, подобряването или разширяването на основни услуги на местно равнище за населението на селските райони, включително за дейности за отдих и културни дейности, и в съответната инфраструктура
- инвестиции от публични органи в инфраструктура за отдих, туристическа информация и обозначаване на туристически обекти
- проучвания и инвестиции, свързани с поддръжка, възстановяване и подобряване на културното и природното наследство на селата и селския ландшафт, включително съответните социално-икономически аспекти

- инвестиции, чиято цел е преместването на дейности и преустройването на сгради или други съоръжения, разположени в близост до населени места от селски тип, с оглед подобряване на качеството на живот или повишаване на екологичната ефективност на населеното място

Подпомагането се отнася единствено до дребна по мащаби инфраструктура.

Инвестиции в развитие на горските райони и подобряване на жизнеспособността на горите

Дейности:

- залесяване и създаване на гористи местности
- създаване на агро - лесовъдни системи
- превенция и възстановяване на вредите върху горите от горски пожари и природни бедствия
- инвестиции за подобряване на устойчивостта на екологичната стойност
- инвестиции в нови технологии за лесовъдство и в преработка и търговия на горски продукти

Залесяване и създаване на гористи местности – към горния член

Бенефициенти:

- частни собственици на земи и арендатори
- общини и техни сдружения

Помощта покрива разходите за установяване и за годишна премия за хектар, в която влизат разходите за поддръжка, ранните и късните проучвания – максимален период 10 години.

Допустими за подпомагане са земеделски и неземеделски земи.

Не се допуска помощ за засаждане на нискостеблени дървесни култури с кратък цикъл на ротация, коледни елхи или бързорастящи дървета за производство на енергия.

Създаване на агро - лесовъдни системи

Агро – лесовъдни са системите за използване на земя, при които се отглеждат комбинирано дървета и екстензивни селскостопански култури на една и съща площ.

Бенефициенти:

- частни собственици на земи и арендатори
- общини и техни сдружения

Помощта покрива разходи за установяване и за годишна премия за хектар, разходите за поддръжка за максимален период от 3 години.

Подкрепата се ограничава **до 80%** от сумата за допустима инвестицията създаване на агро-лесовъдни системи.

Превенция и възстановяване на вредите върху горите от горски пожари, природни бедствия и катастрофични събития

Бенефициенти:

- частни, полупублични и публични собственици на земи
- общини
- държавни гори и техни сдружения

Дейности:

- изграждане на защитна инфраструктура

- местни превантивни дейности с малък мащаб за борба с пожарите или други природни бедствия
- изграждане и усъвършенстване на средства за мониторинг на горски пожари, нашествия на вредители и поява на болести, както и за комуникационна техника
- възстановяване на горския потенциал (когато компетентните държавни органи установят разрушения в размер по-голям от 30%)

Не се предоставя помощ за загуби на доход, дължащи се на природното бедствие.

Инвестиции за подобряване на устойчивостта и екологичната стойност на горските екосистеми

Бенефициенти:

- физически лица, частни собственици на гори
- частноправни и полупублични организации
- общини и техните сдружения
- организации, управляващи държавни гори, които не зависят от държавния бюджет

Дейности:

- извършване на инвестиции насочени към постигането на ангажименти във връзка с екологичните цели
- предоставяне на услугите, предлагани от екосистемите и/или които увеличават привлекателността на гората или залесената площ за отдих и почивка в съответния район или повишават потенциала на екосистемите за смекчаване на последиците от изменението на климата, без да се изключват икономическите ползи в дългосрочен план

Инвестиции в нови технологии за лесовъдство и в преработката и търговията на горски продукти

Бенефициенти:

- частни собственици на гори
- общини и техните сдружения
- МСП

Дейности:

- Инвестиции за повишаване на потенциала на горското стопанство
- Инвестиции за преработка и търговия с добавена стойност на горски продукти
- Инвестиции, свързани с повишаване на икономическата стойност на горите – инвестиции за оборудване и практики за прибиране на реколтата, щадящи почвата и ресурсите

Инвестициите, свързани с използването на дървесина като суровина или като източник за производство на енергия, се ограничават до всички стопански дейности, предхождани промишлената преработка.

Подкрепата се ограничава до:

- 50% от сумата на допустимата инвестиция в по-слабо развити райони
- 75% от сумата за допустима инвестиция в най-отдалечените райони
- 65% от сумата за допустима инвестиция в малките острови в Егейско море
- 40% от сумата за допустима инвестиция в други райони

Създаване на групи производители

Дейности, свързани с улесняване учредяването на групи на производители в секторите селско и горско стопанство с цел:

- Адаптиране към пазарните изисквания
- Съвместно пускане на стоки на пазара – подготовка за продажба, централизация на продажбите, доставка за купувачи на едро
- Установяване на общи правила
- Дейности по улесняване на иновационните процеси и др.

Бенефициенти: Групи на производители, признати от компетентните държавни органи, които отговарят на определението за МСП.

Подкрепата се изплаща като фиксирана помощ на годишни вноски за първите 5 години. Размерът на помощта се определя въз основа на годишната продадена продукция от групата, като максималният размер при всички случаи не може да надвишава 100 000 евро.

За продадена продукция до 1 милион евро годишно

- 10% - първа година
- 10% - втора година
- 8% - трета година
- 6% - четвърта година
- 4% - пета година

За продадена продукция над 1 милион евро годишно

- 5% - първа година
- 5% - втора година
- 4% - трета година
- 3% - четвърта година
- 2% - пета година

Агроекология и климат

Бенефициенти:

- Селскостопански производители
- Групи от селскостопански производители
- Други управители на земи/ групи от управители на земи

Дейности, подкрепящи екологичните ангажименти на страните членки, състоящи се от един или повече ангажименти (от страна на кандидатите) за агроекология и климат по отношение на земеделска земя. Ангажиментите не трябва да попадат в обхвата на мярката за биологично земеделие. Могат да се отпускат помощи също за опазване на генеричните ресурси в земеделието.

Държавите-членки се стремят да предоставят необходимите знания и информация на лицата, които се задължават да извършват дейности по тази мярка. Тук влизат експертни консултации и обучения, свързани с предприетите ангажименти.

Задълженията от кандидатите се поемат за период **между 5-7 години**.

Плащанията се отпускат годишно и покриват пълният размер (или част от размера) на допълнителните разходи и пропуснатите доходи на бенефициерите от поетите ангажименти. Максималните суми на плащанията са:

- 600 евро/хектар за едногодишни култури
- 900 евро/хектар за специализирани целогодишни култури
- 450 евро/хектар за други видове земеделие
- 200 евро/животинска единица за местни породи, заплашени от изчезване в животновъдството

Биологично земеделие

Бенефициенти

- Селскостопански производители
- Групи на селскостопански производители

Дейности – ангажименти по земеделие, които надхвърлят задължителните стандарти, приложимите минимални изисквания за употреба на торове и препарати за растителна защита и др. приложими задължителни изисквания, установени от националното законодателство.

Задълженията по тази мярка се поемат за период **между 5 – 7 години**.

Плащанията се отпускат годишно и покриват изцяло или частично размера на допълнителните разходи и пропуснатите доходи на бенефициерите, произтичащи от поетите задължения. Максималните суми, които се отпускат за година са:

- 600 евро/хектар за едногодишни култури
- 900 евро/хектар за специализирани целогодишни култури
- 450 евро/хектар за други видове земеделие

Плащания по Natura 2000 и Рамковата директива за водите

Подкрепата се отпуска годишно за хектар използвана земеделска земя или хектар гора, за да компенсира бенефициентите за направените разходи и пропуснатите доходи. Областите, които отговарят на условията за финансово подпомагане – селскостопански и горски райони по Natura 2000 и други защитени природни зони с екологични ограничения, селски райони, включени в плановете за управление на речните басейни.

Бенефициенти

- Селскостопански производители
- Частни собственици на гори
- Сдружения на частни собственици на гори

Максималните суми на помощите са:

- 500 евро/хектар през първоначалния период, не по-дълъг от 5 години
- 200 евро/хектар
- 50 евро/хектар по Рамковата директива за водите

Плащания за райони с природни или други специфични ограничения

Бенефициенти – селскостопански производители в планински райони или други райони с природни/специфични ограничения

Дейности – компенсирани за направените допълнителни разходи и пропуснатите доходи в следствие на ограниченията на селскостопанското производство в съответния район.

Хуманно отношение към животните

Бенефициенти – селскостопански производители, които доброволно се задължават да извършват **дейности**, състоящи се от един или повече поети задължения за хуманно отношение към животните (които надхвърлят задължителните стандарти). Ангажиментите се поемат за период от 1 година. Плащанията на база площ или на база други единични разходи се отпускат годишно и покриват частично или изцяло допълнителните разходи и пропуснатите доходи на селскостопанските производители, произтичащи от поетите задължения. Максималната сума на помощта е **500 евро за животинска единица**.

Екологични услуги във връзка с климата в горското стопанство и опазване на горите

Бенефициенти:

- Горски производители
- Общини и техни сдружения
- Органи управляващи държавни гори, независими от държавния бюджет

Дейности: Едно или повече поети задължения за опазване на околната среда в горите за период между 5-7 години. Може да се отпусне финансиране за опазване и укрепване на генеричните ресурси в горското стопанство.

Плащанията покриват само онези ангажименти, които надхвърлят задължителните изисквания, установени от националния закон за горското стопанство. Те покриват частично или изцяло допълнителните разходи и пропуснати доходи на бенефициентите, произтичащи от поетите задължения.

Сътрудничество

Дейности: Насърчаване на форми на сътрудничество, в които участват най-малко два субекта, които заедно спомагат за развитие на селските райони. Създаване на клъстери и мрежи. Сътрудничеството може да бъде осъществявано чрез пилотни проекти, разработване на нови продукти, практики, процеси и технологии в селското стопанство, храните и горското стопанство. Може да се осъществява сътрудничеството между малки икономически оператори за организиране на съвместни работни процеси и за споделяне на оборудване и ресурси. Стимулирано е и хоризонтално и вертикално сътрудничество между участниците във веригата на доставки за изграждането на логистични платформи с оглед стимулиране на късите вериги на доставки и

местните пазари. Насърчават се дейностите на местно равнище, свързани с развитието на къси вериги на доставки. Стимулират се хоризонталното и вертикалното сътрудничество сред участниците във веригата на доставки за устойчиво производство на биомаса за приложение в областта на храните, производството на енергия и промишлени процеси. Допустимо е също сътрудничество между участниците от различни региони или държави-членки.

Бенефициенти

- Новосформирани клъстерни мрежи
- Клъстерни мрежи, които започват нова за тях дейност

Допустими разходи за подпомагане:

- Проучвания в съответния регион
- Проучвания за техническа осъществимост
- Разходи за съставяне на бизнес план, план за управление на горите
- Разходи за възстановяване на съответния район с цел създаване на условия за осъществяване на колективен териториален проект
- Текущи разходи във връзка със сътрудничеството
- Преки разходи по изпълнението на бизнес плана
- Разходи за дейности по популяризиране

Подпомагането се ограничава до 7 години като размера на помощите се определя от държавите членки. Сумите могат да покриват разходите за сътрудничеството и разходи за изпълнение на проекта или да покрият само разходите за сътрудничество, а кандидатите да използват средства за изпълнението по други мерки или фондове на ЕС.

Управление на риска

По тази мярка се изплащат финансови вноски на селскостопанските производители, за премиите за застраховка на реколтата, животните и растенията срещу икономически загуби, причинени от неблагоприятни климатични събития, в случай на болести по животните или по растенията или нашествие от вредители. Предоставя се помощ на взаимоспомагателни фондове за изплащане на обезщетения на селскостопанските производители за икономически загуби, причинени от поява на болест по животните или по растенията или от екологична катастрофа. Също взаимоспомагателните фондове могат да предоставят обезщетения на селскостопански производители, които търпят сериозен спад в своите доходи.

Под взаимоспомагателен фонд се има на предвид схема, акредитирана от държавата-членка съгласно националното законодателство, чиято цел е членуващите селскостопански производители да се застраховат. Фондът изплаща на членовете компенсационни плащания, ако са претърпели икономически загуби, причинени от поява на болест по животните или растенията или от екологична катастрофа, или ако производителите търпят сериозен спад в доходите си.

Застраховане на реколтата, животните и растенията

Помощ се отпуска когато бенефициента е сключил застрахователен договор, покриващ загуба, причинена от неблагоприятно климатично събитие, от болест по животните или по растенията или от нашествие на вредители. Унищоженията трябва да бъдат над 30% от средногодишната продукция на селскостопански производител за предшестващия 3-годишен период или средния обем за 3 години на база предшестващия 5-годишен период, като се изключват най-високият и най-ниският показател. Настъпването на неблагоприятното събитие трябва

да бъде официално признато от компетентен орган на съответната държава-членка.

Застрахователните плащания покриват не повече от общия размер на разходите за отстраняване на загубите. Помощите се ограничават до 65% от дължимата застрахователна премия.

Взаимоспомагателни фондове за болести по животните и по растенията и за екологични катастрофи

Финансовите вноски на членовете във фонда могат да се отнасят единствено до:

- Административни разходи за създаване на фонда, разпределени дегресивно за период от максимум 3 години
- Сумите, изплатени от фонда като финансова компенсация на селскостопанските производители
- Лихви по търговски заеми, взети от фонда с цел изплащане на финансови компенсирания на пострадали селскостопански производители.

Помощите се ограничават до максимален размер от 65% от допустимите разходи

Инструмент за стабилизиране на доходите

Фондът може да предоставя подпомагане на земеделски производители с драстичен спад в доходите, който трябва да е по-голям от 30% от средногодишния доход на отделния производител за предшестващия 3-годишен период или усреднената сума на 3 години на база на предишния 5-годишен период, като се изключват най-високият и най-ниският показател. Под доход се разбира сумата на приходите, които селскостопанският производител получава от пазара, включително всички форми на публично подпомагане, намелена с разходите за производствени ресурси. Плащанията за селскостопански производител от взаимоспомагателни фондове не компенсират повече от 70% от загубата на доходи.

